

Dönem : 3
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 872

5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine, 2 ek ve 1 geçici madde eklenmesine ve bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve İçişleri, İmar ve İskân, Adalet, Bayındırlık ve Plân komisyonlarından 3'er üyeden kurulu 108 No. lu Geçici Komisyon raporu (1/800)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71-1589/244

12 . 3 . 1973

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 28 . 2 . 1973 tarihinde kararlaştırılan «5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine 2 ek ve bir geçici madde eklenmesine ve bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Ferid Melen
Başbakan

GEREKÇE

1 . 3 . 1950 tarihinde yürürlüğe giren 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü kuruluş ve görevleri hakkında Kanunun yirmi iki yıllık tatbikatı sonunda ortaya çıkan aksaklıkların giderilmesi, oto ve il yollarının yapım, bakım, onarım görevlerinin ve Karayolları Genel Müdürlüğünün görevleri arasına alınması için Kuruluş Kanununda değişiklik yapılması zorunlu hale gelmiş ve bu tasarının hazırlanması yoluna gidilmiştir.

Madde 1. — Bu madde ile 5539 sayılı Kanun muhtelif maddelerinde değişiklik yapıldığına temas edilmektedir. Değişiklik sebepleri ayrı, ayrı aşağıda gösterilmiştir.

Madde 2. — 5539 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin bâzı bentleri aynen alınmış bâzı bentlerinde değişiklik yapılmıştır.

A) Eski (A) bendindeki Devlet yolları ağına otoyol ve il yolları eklenmiş, imar mevzuatı yönünden maddeye sarahat getirilmiş, ayrıca eski (B) bendi il yollarının Genel Müdürlüğe devri dolayısıyla metne alınmamıştır. Bentde zikredilen konularda eğitim yapılması da idarenin görevleri meyanında sayılmıştır.

B) Eski (C) bendinin aynıdır.

C) Eski (G) bendinin aynıdır.

D) Maddeye eklenen bu yeni bentle Genel Müdürlük hizmetleriyle ilgili harita, etüt ve proje işlerinin yapılması veya yaptırılması imkânı sağlanmaktadır.

E) Üzi değişiklikle eski (H) bendine paralel bir hüküm öngörülmüştür.

F) Eski (F) bendine açıklık getirilmiş, teknik ve sosyal gelişme ve ihtiyaçlara uygun olarak maddeye bâzı ilâveler yapılmıştır.

G) Eski (D) bendi, gelişen teknik imkân ve zaruretler dolayısıyla yeniden tedvin edilmiştir.

H) Eski (E) bendine; trafiğe ilişkin hususlar ile arazi ve gayrimenkullerden kiralama yoluyla de yararlanabilme imkânını sağlayan hüküm eklenmiştir.

İ) Eski (I) bendine yol ağlarının değişikliği de gözönünde tutularak açıklık getirilmiştir.

Madde 3. — Eski 3 ncü maddede, Genel Müdürün 2 nci maddede sayılan işleri yürüteceği ve devir yetkisinin 2 nci maddeye münhasır bulunduğu hükme bağlanmakta idi. Oysa, kanunun diğer maddelerinde öngörülen işler ve tasarrufların da Genel Müdür tarafından veya denetimi altında yürütülmesi gerekeceği izahtan varestede olmakla, madde «Bu kanunda yazılı işler....» şeklinde değiştirilmiş, devir yetkisinin kapsamı Genel Müdürlüğün çalışma özelliği, hareketliliği, sürat isteyen faaliyetleri gerektirdiği ve teşkilâtın Türkiye ölçüsünde yaygın ve dağınmık ünitelerden oluştuğu gözönünde tutularak genişletilmiştir.

Madde 4. — Karayolları Genel Müdürlüğünün kuruluşundan bu yana memleket ihtiyacı muvacehesinde teşkilâtında birtakım genişlemeler olmuş ve halen memleketin önemli davalarından biri olan yol mevzuunun halli için sinesinde 40 000'eyakın personel istihdam eden bir teşkilât hüviyetini almış bulunmaktadır. Ayrıca il yollarının yapım ve bakımının da Genel Müdürlük görevleri arasına ithali, esasen kendini hissettirmekte olan teşkilâta değişiklik yapmak ihtiyacını bir zaruret haline getirmiştir. Yapılan ve yapılacak işlerin koordinasyonunun tam olarak sağlanmasının, iktisadilik ve verim yönünden önemi muhakkakki çok büyüktür.

Genel Müdürlüğün genişleyen iş ve teşkilâtının bir Genel Müdür ve bir Genel Müdür Yardımcısının nezareti altında bırakılmasının, idarenin iç ve dış hizmetlerinin ifasında en üst kademeyi teşkil edenleri çok zor durumda bıraktığı ve bazen hizmete yetişilmesine imkân kalmadığı görülmektedir. Bu itibarla üç Genel Müdür Yardımcılığının ihdası ile bu mevkiin vazifelerinin üç Genel Müdür Yardımcısı arasında taksimi suretiyle hizmetin daha verimli yönetimi sağlanmış olacaktır.

Bu bakımdan üç Genel Müdür Yardımcısı ile Genel Müdürlüğün istişare organı olarak lüzumu aşikâr bulunan müşavirler kuruluşu eklenmektedir.

Diğer kuruluş değişikliklerine gelince: 5539 sayılı Kanunun eski 4., 5., 6., 7 nci maddelerinde öngörülen üniteler ve teşkilâtın büyümesi Genel Müdürlüğe mevdu hizmetlerin artışı, faaliyet alanının genişlemesi ve ihtiyaçlar gözönüne alınarak bâzı daireler ikiye tefrik edilmiş, bir kısmı unvan değiştirilerek veya yeniden ihdas suretiyle merkez ve taşra anakuruluşları halinde 4 ncü maddede tespit edilmiştir.

Oto Yollar Dairesi Başkanlığı ile taşrada Oto Yollar müdürlükleri kuruluşu nedenleri gerekçenin 19 ncü maddesi 7 nci bendinde geniş olarak açıklanmıştır.

Teknik daireler dışında kurulması düşünülen diğer ünitelerden Murakabe Kurulu Başkanlığı, genel müdürlüğün her türlü tetkik ve tahkik işlerini yürütecek bir kuruldur. Geniş teşkilâtı ve personel sayısı gözönünde bulundurulursa, tahkikat işlemlerinin yürütülmesini temin zmnında yapılacak hizmetin hacmi takdir edilecektir. İşte bu hizmetlerin ifasını teminen ve tatbikatın kaçınılmaz bir sonucu olarak fiiliyatta mün'eriden tefrik olunan personelle yürütülmeye çalışılan bu görevin, kanunileştirilmesi amacıyla genel müdürlük murakabe kurulu başkanlığı teşkil olunmaktadır.

Genel müdürlüğün merkez teşkilâtına, Merkezi Hükümet Teşkilâtı Araştırma projesi raporunda da öngörüldüğü üzere, organizasyon ve metot müdürlüğü ilâve edilmiştir. Teşkilâtın, devamlı olarak rasyonel esaslara göre düzenlenmesi ile bütün çalışma konularındaki metot ve sistemleri günün şartlarına göre geliştirilmesi hususlarında gerekli inceleme ve araştırmaları yapacak olan bu müdürlük, çalışmalarının etkili ve tarafsız olabilmesi için, doğrudan doğruya genel müdürlüğe bağlanmıştır.

5539 sayılı Kanuna göre İdarî İşler Dairesi Başkanlığı bünyesine giren Personel Şubesi Müdürlüğü hizmetin genel müdürlükle yakın ilişkisi ve sair tatbikat zorunlulukları ve personel hacinin büyük ölçüde artışı gözönünde bulundurularak, daire haline ifrag ve birçok emsallerinde de olduğu üzere doğrudan doğruya Genel Müdürlüğe bağlanmıştır.

Taşra teşkilâtına ilişkin kuruluş hükmüne, makine ve ikmal grup şeflikleri ilâve edilmiştir. Bu şeflikler mahallî ihtiyaçlara göre lüzum görülen yerlerde kurulabileceklerdir.

Savunma sekreterliği ise özel kanunu gereğince esasen daha önce kuruluşumuza eklenmiş bir ünitedir.

Madde 9. — 5539 sayılı Kanununun (5, 6, 7 nci) maddeleri kaldırılmış, eski 9 ncu madde yerine, 13 . 7 . 1972 kabul, 20 . 7 . 1972 neşir tarihli ve 1609 sayılı Bayındırlık Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri Kanununun 17 nci maddesi hükmüne paralel hükümler öngörülmüştür.

Madde 15. — Yol ağlarındaki değişiklik gözönüne alınarak, tarifler yapılmış, oto yollarının ücretli ya da ücretsiz olabileceği hükme bağlanmış, bu yollardan ücret alınması gerektiğinde ücretin tespiti usulü hükme bağlanmıştır.

Ayrıca bu yolların tespiti ile uygulanmasına ilişkin hükümler; yol ağlarındaki değişiklik dikkate alınarak, eski 16 nci maddenin ikinci fıkrası esaslarından yararlanılmak suretiyle tedvin edilmiştir.

Madde 19. — 5539 sayılı Kanunun 19 ncu maddesinin 1, 2, 3 ncü bentleri 5889 ve 6802 sayılı kanunlarla ilga edildiğinden metinden çıkarılmıştır.

1 nci bent, eski 5 nci bendin aynıdır.

2 nci bent, eski 6 nci bendin aynıdır.

3 ncü bent, eski 7 nci bendin aynıdır.

4 ncü bent, eski 8 nci bendin aynıdır.

5 nci bent, eski 9 ncu bendin aynıdır.

6 nci bent, eski 10 ncu bendin aynıdır.

7 nci bent, paralı yol sisteminin uygulanacağı hallerde gelirlerinin genel müdürlüğe tahsisini öngörmektedir.

6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu ve değişiklikleri uyarınca akaryakıttan alınan İstihsal Vergisinden Genel Müdürlüğe gelir tefrik edilmekte olduğundan ve akaryakıttan alınan Gümrük Vergisi de esasen Genel Müdürlüğe aid olmakla bu gelir kaynakları, metinde 1 nci bentde yer alan Devlet bütçesinden yapılacak yardımlar meyanındadır.

Bilindiği üzere 20 yıl içinde karayollarımızda yük ve yolcu trafiğinde önemli artışlar olmuştur. Özellikle ağır trafiği bulunan bâzı şehirlerarası yollarımızın erişme kontrollü otoyolları olarak yeniden yapılması gerekmektedir. Bu tür yollar, giriş ve çıkış noktaları önceden tayin edilmiş sağdan soldan rasgele giriş çıkışları önlenmiş trafik güvenliği yüksek hız yollarıdır.

Otoyollar maliyeti yüksek yapılarıdır. Kilometre maliyeti kırsal bölgelerde 15 milyon, şehirlerde ise 20 - 30 milyon lirayı bulmaktadır. Önplânda ele alınması gereken Gebze - İzmit ve İstanbul - Çekmece kesimlerinin yapımı bir milyar lirayı aşmaktadır.

Maliyeti çok yüksek olan bu gibi yatırımların vergilere dayanan, normal bütçe kaynaklarından karşılanması gittikçe güçleşmekte, yeni finansman kaynakları bulunması gerekmektedir.

Batı ülkelerinden bir çoğunda bu gibi yol, köprü ve tünellerden geçiş ücreti alınmaktadır. Bir yerden bir yere yüksek hızla ve emniyetle gitmeyi sağlayan bu gibi özel ve pahalı tesisleri kullananların bu hizmetlerin karşılığını ödemeleri de normaldir. Ödenen bu ücretlerle tesislerin amortisman bakım ve işletme masrafları karşılanmakta ve benzeri yeni tesisler için finansman kaynağı sağlanmaktadır.

Geçiş ücreti uygulanarak bu yatırımların sistemi kullananlardan kısmen geri alınması prensibi memleketimizde de benimsenmiştir.

Nitekim, Üçüncü Beş Yıllık Plân stratejisinde, bahse konu yolların yıllık programlara göre yapımı ve paralı geçiş sisteminin işletilmesi ve bu hususun gerçekleşmesi için ayrıca katma bütçeli ve yetki genişliğine sahip bir teşkilât kurulması da öngörülmektedir.

Mevcut Karayolları Genel Müdürlüğü, katma bütçe ile idare edilen bir kuruluş olmakla plân'da öngörülen hedeflerin bu kuruluşa tevdi ve paralı geçiş sisteminin bu kuruluşça gerçekleştirilmesi daha iktisadî görülmüştür.

Madde 20. — 19 ncu maddedeki değişiklikler dikkate alınarak ve eski 19 ncu madde metninden yararlanılarak kaleme alınmıştır.

Ek Madde 1. — Madde; her yıl Karayolları Genel Müdürlüğü bütçe kanunlarına konulan (Ezceimle 1972 malî yılı Bütçe Kanununun 8 nci maddesi) hükümlerin kuruluş kanununda yer alması gerektiği mülâhazasıyla tedvin edilmiştir. Gerçekten tâli görev mahiyetindeki bu hizmetlerin yapılabileceğine ilişkin hükümlerin bütçe kanunlarına derci kanun tekniğine aykırı düşmektedir. Bu konunun kuruluş kanununda hükme bağlanması bu yönden gerekli görülmüştür.

Ek Madde 2. — 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 30 . 12 . 1972 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan kanun hükmünde kararname ile değişik 4 ncü maddesinin (B) bendi uyarınca sözleşmeli personel çalıştırılabilmesine imkân verilmesi için bu ek maddenin getirilmesi gerekli görülmüştür.

Geçici Madde — İl yollarına ilişkin hizmetlerin genel müdürlük görevlerine dahil edilmesi, geçici maddenin sevkini zorunlu kılmaktadır.

Madde 3. — Gereği kalmayan maddelerin yürürlükten kaldırılması öngörülmüştür.

Madde 4, 5. — Yürürlük ve yürütme maddeleridir.

108 numaralı Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi

108 numaralı Geçici Komisyonu

Esas No. : 1/800

Karar No. : 2

5 . 4 . 1973

Yüksek Başkanlığa

5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine 2 ek ve 1 geçici madde eklenmesine ve bazı maddelerinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı; havale buyrulmuş Adalet, İçişleri, Bayındırlık, İmar ve İskân ve Plân komisyonlarından seçilen üçer üyeden kurulu 108 numaralı Geçici Komisyonumuzda, Bayındırlık Bakanı ve diğer ilgili hükümet temsilcilerinin de huzuru ile tetkik ve müzakere edildi.

Günün icaplarına uyulmak maksadıyla ve özellikle yapılan Boğaz Köprüsü ve otoyolların ikmal edilmek üzere bulunması nedeniyle 5539 sayılı Kanunda yapılması zarurî görülen değişiklikler Komisyonumuzca da yerinde görülmüştür.

Ancak, tasarımın 1 nci çerçeve maddesi ile değiştirilmek istenen 2 nci maddenin A, C ve K bentlerinde, 4 ncü maddede, 15 nci maddenin A, C bentlerinde ve 19 ncü maddede redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

Tasarımın 2 nci çerçeve maddesi ile kanuna eklenen yani maddelerde ve tasarımın yürürlük ve yürütme maddeleri olan 4 ncü ve 5 nci maddelerde de redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

Ayrıca, herhangi bir tereddüte mahal bırakılmamak üzere yürürlükte bulunan Kanunun 19 ncü maddesinin 4 ncü bendinin tasarıdaki 19 ncü maddede aynen yer alması, geçici maddenin ek madde 3 olarak değiştirilmesi, (Ek madde 1)'e açıklık verilmesi ve tasarı başlığında bu değişikliklere uygun olarak düzeltilmesi oy birliği ile kabul olunmuş ve tasarımın Millet Meclisinde öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmasına karar verilmiştir.

Saygı ile sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı

Kütahya

i. Ersoy

Afyon

H. Hamamcıoğlu

Denizli

S. Aslan

Sözcü

İzmir

M. Daldal

Antalya

Ö. Eken

Denizli

A. Uslu

Kırşehir

M. Aksoy

Kâtip

Kırklareli

B. Arda

Çanakkale

M. Hulki Önür

Kırklareli

M. Atagün

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine 2 ek ve 1 geçici madde eklenmesine ve bazı maddelerinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 5539 sayılı Kanunun 2, 3, 4, 9, 15, 19, 20 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 2. — Karayolları Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

A) Bu kanunun tarifine göre otoyol, Devlet ve il yolları ağına giren yol güzergâhlarını ve bunların değişikliklerini hazırlayıp imar mevzuatı kapsamına giren yerlerde imar ve İskân Bakanlığının onayına sunmak, imar mevzuatı kapsamına girmeyen yerlerde doğrudan doğruya tayin ve tespit etmek, hazırlayacağı programlar uyarınca yol ve köprüleri inşa ve ıslah etmek, onarmak ve güvencilikle kullanılmalarını sağlayacak şekilde sürekli bakım altında bulundurmak ve bu konularda gerekli eğitimi yapmak.

B) Bütün yol ağlarının inşası, onarımı, bakım ve diğer hususlar hakkında teknik esaslarla vasıf ve şartları tespit etmek.

C) Yolların kullanılmasına, teknik emniyet ve korunmasına ait esas ve kaideleri tespit etmek ve yürütmek ve münasip göreceği yol işaretlerini tesis etmek.

D) Bu maddede sayılan işleri yapmak için lüzumlu harita, etüt ve proje işlerini yapmak ve yaptırmak.

E) Genel Müdürlüğün çalışmalarına ait bilgileri toplamak, basmak yayınlamak.

F) Yolların yapım, ıslah, onarım ve bakımına, emniyetle işlemesine gerekli garaj ve atelyeleri, makina ve malzeme ambarları ile depolarını, idare binalarını, servis ve akaryakıt tesislerini, lâboratuvarları, deneme istasyonlarını, yol boyu inkişafı ve ağaçlandırılmasına lüzumlu, fidanlıkları, dinlenme yerlerini, bakım ve trafik emniyetini sağlayacak bina ve lojmanları verici telsiz istasyonları ile gerekli muhabere şebekelerini, Genel Müdürlüğün görevlerinin verimli yönetimine yarayacak diğer her türlü sosyal tesisleri, hazırlayacağı veya hazırlatacağı plân ve projelerine göre yapmak, donatmak, işletmek, kiralamak ve bakımlarını sağlamak.

G) Genel Müdürlüğün görevlerinin yapılabilmesi için lüzumlu her türlü malzeme, alet, edevat, taşıt, makina ve donatımlarını, bunların işletilmesi ve onarılması için gerekli bütün malzemeyi seçmek, sağlamak, icabında gerekenleri imal etmek veya ettirmek, depo etmek, onarmak, gerekli ambar, atelye ve tesisleri donatmak ve işletmek.

K) Genel Müdürlüğün görevleri içinde bulunan işlerin yapılmasına, trafiğin emniyetle ve kolaylıkla akımını sağlamaya gerekli arazi ve gayrimenkulleri kiralamak, kanunlarına göre geçici olarak işgal etmek veya kamulaştırmak ve satınalmak.

1) Otoyol, Devlet ve il yolları ile ilgili diğer kanunların tahmil ettiği işleri yapmak.

Madde 3. — Bu kanunda yazılı işler Genel Müdür tarafından yürütülür. Genel Müdür bu işleri yetki ve sorumlulukları ile birlikte kısmen veya tamamen Genel Müdür yardımcılarına, Daire Başkanlarına, Genel Müdürlüğe bağlı müstakil ünite âmirlerine, Bölge Müdürlerine ve bunların yardımcılarına yaptırabilir.

Ancak bu husus Genel Müdürün sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Madde 4. — Karayolları Genel Müdürlüğü Genel Müdürün idaresi altında üç Genel Müdür Yardımcısı ve (5) Müşavir ile,

Merkezde :

Oto Yolları Dairesi Başkanlığı,

Etüt ve Proje Dairesi Başkanlığı,

Yapım Dairesi Başkanlığı,

Bakım Dairesi Başkanlığı,

108 NUMARALI GEÇİCİ KOMİSYON DEĞİŞTİRİŞİ

5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü kuruluş ve görevleri hakkındaki Kanununda bazı değişiklikler yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 5539 sayılı Kanunun 2, 3, 4, 9, 15, 19, 20 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 2. — Karayolları Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

A) Bu kanuna göre tarif olunan otoyol, Devlet ve il yolları ağına giren yol güzergâhlarını ve bunların değişikliklerini hazırlayıp, imar mevzuatı kapsamına giren yerlerde İmar ve İskân Bakanlığının onayına sunmak, imar mevzuatı kapsamına girmeyen yerlerde doğrudan doğruya tayin ve tespit etmek, hazırlayacağı programlar uyarınca yol ve köprüleri inşa ve ıslâh etmek, onarmak ve güvenlikle kullanılmalarını sağlayacak şekilde sürekli bakım altında bulundurmak ve bu konularda gerekli eğitim yapmak,

B) Bütün yol ağlarının inşası, onarımı, bakım, ve diğer hususlar hakkında teknik esaslarla vasıf ve şartları tespit etmek,

C) Yolların kullanımına, teknik emniyet ve korunmasına ait esas ve kaideleri tespit etmek, yürütmek ve uygun göreceği yol işaretlerini tesis etmek,

D) Bu maddede sayılan işler için lüzumlu harita, etüt ve proje işlerini yapmak ve yaptırmak,

E) Genel Müdürlüğün çalışmalarına ait bilgileri toplamak, basmak, yayınlamak,

F) Yolların yapım, ıslâh, onarım ve bakımına, emniyetle işlemesine gerekli garaj ve atölyeleri, makina ve malzeme ambarlarıyla depolarını, idare binalarını, servis ve akaryakıt tesislerini, laboratuvarları, deneme istasyonlarını, yol boyu inkişafı ve ağaçlandırılmasına lüzumlu fidanlıkları, dinlenme yerlerine, bakım ve trafik emniyetini sağlayacak bina ve lojmanları, verici telsiz istasyonlarıyla gerekli muhabere şebekelerini, Genel Müdürlüğün görevlerinin verimli yönetimine yarayacak diğer her türlü sosyal tesisleri, hazırlayacağı veya hazırlatacağı plân ve projelerine göre yapmak, donatmak, işletmek, kiralamak ve bakımlarını sağlamak,

G) Genel Müdürlüğün görevlerinin yapılabilmesi için lüzumlu her türlü malzeme, alât, edavat taşıt, makina ve donatımlarını, bunların işletilmesi ve onarılması için gerekli bütün malzeme-yi seçmek, sağlamak, icabında gerekenleri imâl etmek veya ettirmek, depo etmek, onarmak, gerekli ambar, atelye ve tesisleri donatmak ve işletmek,

K) Genel Müdürlüğün görevleri içinde bulunan işlerin yapılması, trafik akımının emniyetle ve kolaylıkla sağlanması için gerekli (arazi dahil) her türlü binalı ve binasız taşınmaz malları kamulaştırmak, satınalmak, kiralamak, kanunlarına göre geçici olarak işgal etmek,

I) Otoyol, Devlet ve il yolları ile ilgili diğer kanunların tahmil ettiği işleri yapmak,

Madde 3. — Bu kanunda yazılı işler Genel Müdür tarafından yürütülür. Genel Müdür bu işleri yetki ve sorumluluklarıyla birlikte kısmen veya tamamen Genel Müdür yardımcılara, Daire Başkanlarına, Genel Müdürlüğe bağlı müstakil ünite âmirlerine, Bölge Müdürlerine ve bunların yardımcılara yaptırabilir.

Ancak bu husus Genel Müdürün sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Madde 4. — Karayolları Genel Müdürlüğü Genel Müdürün idaresi altında üç Genel Müdür Yardımcısı ve beş müşavir ile,

Merkezde :

Otoyolları Dairesi Başkanlığı,

Etüt ve Proje Dairesi Başkanlığı,

Yapım Dairesi Başkanlığı,

Bakım Dairesi Başkanlığı,

(Hükümetin teklifi)

Köprüler Dairesi Başkanlığı,
Makina ve İkmal Dairesi Başkanlığı,
Plân ve Bütçe Dairesi Başkanlığı,
İdarî İşler Dairesi Başkanlığı,
Personel Dairesi Başkanlığı,
Murakabe Kurulu Başkanlığı,
Hukuk Müşavirliği,
Savunma Sekreterliği,
Organizasyon ve Metot Müdürlüğü,
Saymanlık Müdürlüğünden.

Taşrada :

Bölge Müdürlükleri, Otoyollar Müdürlükleri ile Makine ve İkmal Grup Şefliklerinden Teşekkül eder.

Madde 9. — Genel Müdürün teklifi üzerine, Karayolları Genel Müdürlüğünün Merkez ve taşra kuruluşlarını, hizmetlerin gerektirdiği şekilde, düzenlemeye ve taşra kuruluşlarının sınır ve yerlerini tespit etmeye Bayındırlık Bakanı yetkilidir.

IV - YOL AĞLARI

Madde 15. — Karayolları Genel Müdürlüğüne ait yollar 3 sınıfa ayrılmıştır :

- A) Otoyollar,
- B) Devlet Yolları,
- il Yolları.

A) Otoyolları : Üzerinde erişme kontrolunun uygulandığı Devlet yollarıdır.

Otoyollar ücretli olduğu gibi ücretsiz de olabilir. Otoyollardan alınacak ücret Karayolları Genel Müdürünün teklifi üzerine Bayındırlık Bakanınca tâyin ve tespit olunur.

B) Devlet Yolları : Önemli bölge ve il merkezlerini demir, deniz ve hava istasyon, iskele, liman ve alanlarını birbirine bağlayan birinci derecede anayollarıdır.

C) il Yolları : Bir il sınırı içinde ikinci derece önemi haiz olan ve şehir, kasaba, ilçe ve bucak merkezlerini birbirlerine ve il merkezine ve komşu ildeki yakın ilçe merkezlerine, Devlet yollarına, yakın demiryolu istasyonlarına, limanlara, hava alanlarına ve kamu ihtiyacının gerektirdiği diğer yerlere bağlayan yollarıdır.

Bu üç sınıfa ait yol ağları kamu faydası, Millî Savunma ihtiyaçları ve bu ağların gelişmesine tesir eden ekonomik amiller gözönünde tutulmak suretiyle Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından tespit ve Bayındırlık Bakanlığı Yüksek Fen Kurulunca incelendikten sonra Bayındırlık Bakanının onayı ile uygulanır. Düzeltmeler, değiştirmeler ve eklemeler de aynı usule bağlı olarak yapılır.

V - GELİRLER

Madde 19. — Karayolları Genel Müdürlüğünün gelirleri şunlardır :

1. Devlet bütçesinden yapılacak yardımlar;
2. Teberrular ve diğer çeşitli gelirler;
3. Faizler;
4. Lüzumu kalmayan veya hurdalaşan yol makine ve atelyeleri ile eşyasının ve gayrimenkullerinin satışlarından elde edilen gelirler;

(108 numaralı Geçici Komisyon değişikliği)

Köprüler Dairesi Başkanlığı,
Makina ve İkmâl Dairesi Başkanlığı,
Plân ve Bütçe Dairesi Başkanlığı,
İdarî İşler Dairesi Başkanlığı,
Personel Dairesi Başkanlığı,
Murakabe Kurulu Başkanlığı,
Hukuk Müşavirliği,
Savunma Sekreterliği,
Organizasyon ve Metod Müdürlüğü ve Saymanlık Müdürlüğünden,

Bölge müdürlükleri, Otoyollar müdürlükleriyle Makina ve İkmâl Grup şefliklerinden,

Teşekkül eder.

Madde 9. — Genel Müdürün teklifi üzerine, Karayolları Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra kuruluşlarını, hizmetlerin gerektirdiği şekilde düzenlemeye ve taşra kuruluşlarının sınır ve yerlerini tespit etmeye Bayındırlık Bakanı yetkilidir.

IV - YOL AĞLARI

Madde 15. — Karayolları Genel Müdürlüğüne ait yollar 3 sınıfa ayrılmıştır :

- A) Otoyollar,
- B) Devlet yolları,
- C) İl yolları,
- A) Otoyollar : Üzerinde erişme kontrolünün uygulandığı Devlet yollarıdır.

Genel olarak otoyollar ücretlidir. Bunlardan alınacak ücretin tespiti ve zarurî hallerde ücretsiz olması uygun görülen kesimlerinin tayini Karayolları Genel Müdürünün teklifi üzerine Bayındırlık Bakanına aittir.

B) Devlet yolları : Önemli bölge ve il merkezlerini deniz, hava ve demiryolu istasyon, iskele, liman ve alanlarını birbirlerine bağlayan birinci derecede anayollarıdır.

C) İl yolları : Bir il sınırı içinde ikinci derecede önemi haiz olan ve şehir, kasaba, ilçe ve bucak gibi belibaşlı merkezleri birbirlerine ve il merkezine ve komşu illerdeki yakın ilçe merkezlerine, Devlet yollarına, demiryolu istasyonlarına, limanlara, hava alanlarına ve kamu ihtiyacının gerektirdiği diğer yerlere bağlayan yollardır.

Bu üç sınıfa ait yol ağları kamu yararı, Millî Savunma ihtiyaçları ve bu ağların gelişmesine tesir eden ekonomik âmiller gözönünde tutulmak suretiyle Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından tespit ve Bayındırlık Bakanlığı Yüksek Fen Kurulunca incelendikten sonra, Bayındırlık Bakanının onayı halinde uygulanır. Düzeltmeler, değiştirmeler ve eklemeler de aynı usule bağlı olarak yapılır.

V - GELİRLER

Madde 19. — Karayolları Genel Müdürlüğünün gelirleri şunlardır :

1. Devlet bütçesinden yapılacak yardımlar,
2. Her türlü bağışlar ve diğer çeşitli gelirler,
3. Faizler,
4. Lüzumu kalmayan veya hurdalaşan yol makina ve atelyeleriyle eşyanın ve taşınmaz malların satışlarından elde edilen gelirler,

(Hükümetin teklifi)

5. Yol işleri müteahhitlerine sözleşmeleri gereğince verilecek malzeme alet, edevat, depo, arazi vesairenin kira bedelleri;

6. Taahhütlerini kısmen veya tamamen yerine getirmeyen yol işleri müteahhitlerinden alınacak gecikme ve saire tazminatı ve müteahhitlerin irat kaydolunan teminat akçeleri;

7. Geçiş ücretli olan yol, köprü ve tünellerin her çeşit gelirleri.

Madde 20. — 19 ncu maddenin 7 numaralı bendinde yazılı gelirler, aynı mahiyetteki yol, köprü ve tünellerin yapım, bakım, onarım ve işletmesinde kullanılmak üzere Karayolları Genel Müdürlüğünün bütçesinde açılacak özel bir tertibe gelir diğer taraftan bütçe cetvellerinin ilgili projelerine Maliye Bakanlığınca ödenek kaydolunur. Bu ödenekten yılı içinde sarf edilmeyen kısmı ertesi yıla, yukardaki esaslar dairesinde, devren gelir ve ödenek kaydolunur.

MADDE 2. — 5539 sayılı Kanuna aşağıdaki şekilde 2 ek ve 1 geçici madde eklenmiştir :

EK MADDE 1. — Karayolları Genel Müdürlüğü; görevlerine giren konularda, Devlet Daire ve müesseseleri ile kamu tüzel kişileri, dernekler, diğer kurumlar tarafından veya dış yardımlardan karşılanmak suretiyle vâkı olacak talepler üzerine, bu hizmetleri imkânları nispetinde, bedeli mukabilinde ve yapılacak anlaşmalar esasları dahilinde ifaya, keza bu konuda zikredilen yol ağlarının güvenliği bakımından yol giriş ve çıkışlarının düzenlenmesini sağlayacak tesislerin (Akaryakıt satış istasyonları gibi) yapılmasında, ilgililerin zikredilen esaslar dahilinde isteklerini, karşılamaya yetkilidir.

Bu suretle elde olunacak paraların gelir ve ödenek kaydı ile bu işlerden önce de harcama yapabilmek yetkisi, maddeler arası aktarma ve ödenekten harcanmayan kısmın ertesi yıla devrine ilişkin esaslar Karayolları Genel Müdürlüğü bütçe kanunlarında gösterilir.

EK MADDE 2 : Karayolları Genel Müdürlüğü özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerinde, zarurî hollere münhasır olmak üzere Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Dairesinin görüşlerine dayanarak Bakanlar Kurulu Kararı ile sözleşmeli yerli ve yabancı Personel çalıştırabilir.

GEÇİCİ MADDE : İl Yolları ağına giren gayri menkuller üzerlerindeki tesisler ile birlikte ilgili idareler tarafından Karayolları Genel Müdürlüğüne parasız olarak temlik olunur.

MADDE 3. — 5539 sayılı kanunun 5, 6, 7, 14, 16, 17, 18, 24, 25 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

28.2.1973

Başbakan	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>F. Melen</i>	<i>D. Kitaplı</i>	<i>İ. Arar</i>	<i>Z. Baykara</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>İ. Öztrak</i>	<i>F. Alpaslan</i>	<i>M. İzmen</i>	<i>F. Kubat</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>H. Bayülken</i>	<i>Z. Müezzinoğlu</i>	<i>S. Özbek</i>	<i>M. Öztekin</i>
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı	Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>N. Talû</i>	<i>K. Demir</i>	<i>H. Özalp</i>	<i>İ. Karaöz</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı	Sanayi ve Tek. Bakanı	En. ve Ta. Kay. Bakanı
<i>R. Danışman</i>	<i>A. R. Uzuner</i>	<i>M. Erez</i>	<i>N. Kodamanoğlu</i>
Turizm ve Tan. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı	Köy İşleri Bakanı	Orman Bakanı
<i>E. Y. Akçal</i>	<i>T. Tokar</i>	<i>N. Sönmez</i>	<i>S. İnal</i>

Genglik ve Spor Bakanı

A. Karaküçük

(108 numaralı Geçici Komisyon deęiřtirisi)

5. Mütteahhitlere sözleşmeleri gereğince verilecek malzeme, alât, edevat, depo, arazi ve sairenin kira bedelleri,

6. Taahhütlerini kısmen veya tamamen yerine getirmeyen müteahhitlerden alınacak gecikme ve saire tazminatı ve müteahhitlerin irad kaydolunan teminat akçeleri,

7. Geçisi ücretli olan yol, köprü ve tünellerin her çeşit gelirleri,

8. Akaryakıtlardan alınan gümrük resimleri,

Madde 20. — 19 ncü maddenin 7 numaralı bendinde yazılı gelirler, aynı mahiyetteki yol, köprü ve tünellerin yapım, bakım, onarım ve işletmesinde kullanılmak üzere bir taraftan Karayolları Genel Müdürlüğü bütçesinden açılacak özel bir tertibe gelir, diğer taraftan da bütçe cetvellerinin ilgili projelerine Maliye Bakanlığınca ödenek kaydolunur. Bu ödenekten yılı içinde sarf edilmeyen kısmı ertesi yıla, yukarıdaki esaslar dairesinde, devren gelir ve ödenek kaydolunur.

MADDE 2. — 5539 sayılı Kanuna yeniden aşağıdaki 3 ek madde eklenmiştir.

Ek madde 1. — Karayolları Genel Müdürlüğü; görevlerine giren konularda, Devlet daire ve kuruluşlarıyla kamu tüzel kişileri, dernekler ve diğer kurum ve kuruluşlar tarafından veya dış yardımlardan karşılanmak suretiyle vâkı olacak talepler üzerine, bu hizmetleri imkânları nispetinde, bedeli mukabilinde ve yapılacak anlaşmalar esasları dahilinde ifaya, keza bu konuda adı geçen yol ağlarının güvenliği bakımından yol giriş ve çıkışlarının düzenlenmesini sağlayacak tesislerin (konaklama tesisleri ve akaryakıt satış istasyonları gibi) yapılmasında ilgililerin zikredilen esaslar dahilinde istediklerini karşılamaya yetkilidir.

Bu suretle elde olunacak paraların gelir ve ödenek kaydıyla bu işlerden önce de harcama yapabilme yetkisi, maddeler arası aktarma ve ödenekten harcanmayan kısmın ertesi yıla devrine dair esaslar Karayolları Genel Müdürlüğü Bütçe kanunlarında gösterilir.

Ek madde 2. — Karayolları Genel Müdürlüğü; özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerden, zarurî hallere münhasır olmak üzere, Maliye Bakanlığıyla Devlet Personel Dairesinin görüşlerine dayanarak Bakanlar Kurulu kararıyla sözleşmeli yerli ve yabancı personel çalıştırılabilir.

Ek madde 3. — İl yolları ağına giren taşınmaz mallar, üzerindeki tesisler ile birlikte ilgili idareler tarafından Karayolları Genel Müdürlüğüne parasız olarak devir ve temlik olunur.

MADDE 3. — 5539 sayılı Kanunun 5, 6, 7, 14, 16, 17, 18, 24, 25 ncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.